VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

VÖRÖS LOBOGÓ

AZ RKP ARAD MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI NÉPTANÁCS LAPJA

XXV. évfolyam, 7659. szám | Péntek, 1969. október 31. | 4 oldal, 30 bani

LAPUNK TARTALMÁBÓL:

- Vélemények a filmterjesztésről — II. oldal
- A jövő autósai
- INNEN–ONNAN — III. oldal
- Megkezdődött az Interparlamentáris Unió 57. konferenciája
- A libanoni válság fejleményei — IV. oldal

Hollandia miniszterelnöke és külügyminisztere elutazott a fővárosból

Csütörtök délben elutaztak a fővárosból Piet J. S. de Jong, Hollandia Minisztertanácsának elnöke és Joseph M. A. H. Luns külügyminiszter, akik Románia Szocialista Köztársaság kormányának meghivására hivatalos látogatást tettek országunkban. A vendégeket elkisérte J. A. De Ranitz, a Külügyminisztérium politikai vezérigazgatója, D. M. Ringnalda, a miniszterelnöki kabinet tanácsosa, K. W. Reinink, a Külügyminisztérium európai igazgatóságának vezetője és más hivatalos személyek.

A Băneasa repülőtéren a vendégek bucsuztatására megjelent Ion Gheorghe Maurer, a Minisztertanács elnöke, Miron Constantinescu, Nicolae Giosan, Pompiliu Macovei, Cornel Burtică miniszterek, Ion Cosma, a Bukarest municipiumi néptanács első alelnöke, Miron Nicolescu, az Akadémia elnöke, Vasile Gliga, helyettes külügyminiszter, George Elian, Románia hágai nagykövete, központi intézmények vezetői, tábornokok és törzstisztek, román és külföldi ujságirók.

Ott volt Dirk van Eysinga, Hollandia bukaresti nagykövete és a nagykövetség tagjai.

A repülőtéren kitüzték Románia és Hollandia állami zászlóit.

A holland és a román állami himnusz elhangzása után a két kormányfő és a holland külügyminiszter ellépett a diszörség előtt. A vendégek ezután bucsut vettek a repülőtéren lévő hivatalos személyektől.

Piet de Jong miniszterelnök és Joseph Luns külügyminiszter mielőtt felszállt a repülőgépre, meleg bucsut vett Ion Gheorghe Maurertől, a Miniszteranács elnökétől. Pionircsoport virágcsokrokat nyujtott át a vendégeknek.

(Agerpres).

Napirenden:

A téli előkészületek

A municipiumunkban nemrég létesült Élelmiszeripari Kombinát három vállalatában — a VAJGYÁRBAN, a VÁGÓHIDON és a VINALCOOLNÁL — jártunk, hogy megtudjuk: miként készülnek fel a télre.

Noha valamennyi egység az élelmiszeriparhoz tartozik, mégis mindenütt megvannak a sajátos, jellegzetes „egyéni vonások". Ezen kivül — mint ezt tapasztaltuk — a módszerek, eljárások is változóak, vagy ahogy mondják: ahány ház, annyi szokás. Éppen ezért cikkünkben mi is külön tárgyaljuk, elemezzük a három vállalatban tapasztaltakat.

„A karbantartók hibájából nem lesz fennakadás..."

A Vajgyárban Popescu Maria főmérnökkel és Groza Augustin karbantartó mesterrel mérlegeltük a téli előkészületekre vonatkozó intézkedési tervet, az eddigi eredményeket és a hátralévő tennivalókat.

Szeptember közepén állitották össze az intézkedési tervet. Négy nagy fejezetbe csoportositották a feladatokat, ugymint: általános tennivalók; szállitóeszközök-anyagellátás; épületek és berendezések. Az igazgató bizottság is napirendre tüzte a téli előkészületek kérdését, majd mozgósitotta a szakembereket a feladatok teljesitésére. Minden jel arra vall: a vajgyáriak nagy gonddal készülnek a téli hónapokra.

SZABÓ JÁNOS

(Folytatása a II. oldalon)

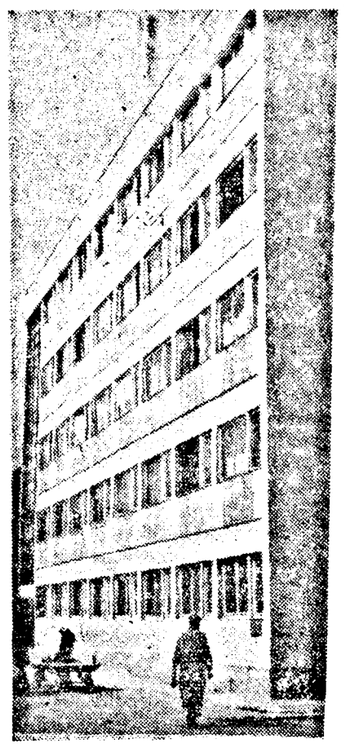

A Vagongyár II. részlegének uj irodaháza (TARKÓ GÁBOR felvétele)

Mai interjúnk

Megvalósítások - távlatok

Október végén járunk. Mint minden hónapban, az ipari vállalatokban most is a tervfeladatok teljesitésének kérdése van napirenden. Mert ilyenkor már általában tudják, hogy milyen termelési eredményekkel zárják a hónapot, sőt a távlatokat is latolgatják. Erről beszélgettünk Cioara Gheorghe mérnökkel, a Teba gyár uj igazgatójával.

— Most, egy-két nappal hónapzárás előtt milyenek a kilátások az októberi terv teljesitésére vonatkozóan?

— Egy pillanat — szabadkozik az igazgató, miközben áttekinti az iróasztalán lévő kimutatásokat, gyors számitásokat végez, majd ezt válaszolja: — Az össztermelési tervet 104, mig az árutermelési tervet 102 százalékban teljesitjük.

— Melyik üzemosztályban mutatkoznak a legjobb eredmények?

— Általában minden alaprészlegen jól dolgoztak, de talán mégis a befejező osztályt emliteném meg. Előzetes számitások szerint itt lépik tul a legjelentősebben a tervet. Kilátásban van az is, hogy mintegy 2—2500 négyzetméter kész szőttest készitenek terven felül a befejező részleg dolgozói.

(hegedüs)

(Folytatása a II. oldalon)

A bizalom hullámhosszán

Bizalom. A párt iránt. Választott állami szerveink iránt. A képviselők iránt, akik közülünk kerültek ki, hogy bennünket képviseljenek.

— Hogyan nyilvánul meg ez a bizalom, önöknél Tot elvtárs?

A borosjenői pártbizottság titkára elgondolkozik. Mit is mondjon, mivel is kezdje, hiszen a bizalomnak számtalan vetülete van.

— Ön tanuja volt az előbbi beszélgetésnek. Nos, ez is a bizalom példája.

(— Egy asszony kopogtatott a pártbizottság irodájának ajtaján. Tanácsot kérni jött. Munka-ügyben).

A pártbizottság titkára folytatja:

— Az emberek megszokták, hogy a legkülönbözőbb kérdésekkel hozzánk forduljanak. Mindig türelmesen meghallgatjuk őket, ezt kötelességünknek tartjuk, foglalkozunk észrevételeikkel [illegible] dalmi egyént is [illegible] ezzel a közösség is nyer.

— Fordulnak-e Önökhöz fontosabb közérdekü kérdésekkel?

— Igen, ebben az esztendőben fogadóórainkon 251 bejelentést tettek. Ezek egy része személyi jellegü. (Lakáskérelem, családi problémák, elhelyezkedés stb.). Másik része már kimondottan közérdekü problémák. Hogy menynyire fontos ezek megoldása, ime néhány példa.

A dolgozók észrevételeinek figyelembevétele becsületbeli kötelesség

A helyi IJIL-nél hiányosságok mutatkoztak a káderkérdésben. A vezetőség — meg kell mondanunk — nem mindig állt a helyzet magaslatán, nem tudta megoldani a szakember-kérdést. Igy történhetett meg, hogy az el- [illegible] osztály főnökéül [illegible] szi[illegible]datlan fiatalembert nevez[illegible] ki. Nos egy délelőtt meg[illegible] munkás jelent meg a pártbizottságnál és elmondták, milyen káosz alakult ki a rossz ellátás miatt. Természetesen a segitségünket kérték, mivel a kérdést a vállalatnál, a vállalati pártszervezetnél nem tudták megoldani. Közbeléptünk. Az IJIL munkája megjavult.

Másik példa. A helyi Crişul termelőszövetkezet paplan osztályan elég nagy mennyiségü eladatlan paplan halmozódott fel. A vezetőség ugy döntött, hogy időlegesen csökkenteni kell a termelést. A döntés indokolatlan volt. A dolgozók nálunk tettek bejelentést. Kiderült, hogy helyi szinten könnyen megoldható a probléma. A szövetkezet most is teljes gőzzel dolgozik.

— Bizonyára vannak kényesebb kérdések is. [illegible] gondolok itt olyan esetekre, [illegible] amikor nem megalapozott[illegible] kérések kel fordulnak Önökhöz, vagy olyanokra, amikor felsőbb szerveket zaklatnak indokolatlanul.

— Elég ritka az ilyen eset nálunk, de előfordul. Itt van például T. G. esete, aki jogtalanul elfoglalt egy lakást és egészen a felső szervekig küldözgette leveleit. Sajnos az ilyen bejelentések csak az időnket rabolják el, elvonnak más teendőktől.

Még egy kérdés:

— Betartják-e a fogadóórák órarendjét?

— Nem, — válaszolja határozottan Tot elvtárs. Az emberek bármikor jöhetnek hozzánk. Az órarend nálunk csak formalitás, a nap bármelyik órájában meghallgatjuk a dolgozókat.

★

Bizalom.

Ahogy a borosjenői pártbizottság a dolgozók kéréseivel, észrevételeivel foglalkozik példaként állitható. Borosjenőn megértették az RKP KB 1968 áprilisi plenárisa határozatának jelentőségét és mindent megtesznek annak valóraváltásáért.

Szalontay Sándor

Minél több terményt az állami központi mezőgazdasági terménybázisba

A szerződés kötelez

Megyénk mezőgazdasági termelőszövetkezeteiben befejezéshez közeledik a kukorica törése. Több, mint száz egységben az utolsó cső kukoricát is letörték, jelenleg a földterületek felszabaditásánál dolgoznak, hogy ezt követően a gépkezelők zökkenőmentesen végezhessék az őszi mélyszántást. Nem érdektelen megemliteni, hogy számtalan termelőszövetkezetben a betakaritással párhuzamosan szállitották a kukoricát, a terménybegyüjtő központokhoz. A nagylaki, a szentannai, a kürtösi, a mácsai, a szentmártoni és más termelőegységek vezetői hazafias kötelességüknek tartották a szerződéses kukorica mielőbbi leszállitását.

Vannak termelőszövetkezetek, amelyekben a vezetők és a tagság ugy határoztak: *szerződésen felül még több tonna gabonát szállitanak az államnak.* A vingai 30 Decembrie szövetkezet például idén 780 tonna buzára kötött szerződést az állammal. Ezzel szemben 858 tonnát szállitottak le. Elemezték a lehetőségeket és arra a meggyőződésre jutottak, hogy még 79 tonna buzát adnak el az államnak. Annak ellenére, hogy kukorica eladására nem kötöttek szerződést, a vingai 30 Decembrie szövetkezet tagjai ugy döntöttek, hogy 139 tonna kukoricát adnak el az államnak szerződés utján, hogy ezáltal is hozzájáruljanak az állami központi mezőgazdasági terményalap létrehozásához. A vingaiak példáját számtalan termelőszövetkezet követi. Hasonlóan cselekedtek a majláti, a kisperegi, a szentannai, a nagyperegi és más egységek is.

Meg kell emlitenünk viszont, hogy olyan mezőgazdasági termelőszövetkezetek is vannak, amelyek vezetői kötöttek ugyan szerződést, de ezt nem tartják tiszteletben. A sofronyaiak 1200 tonna kukoricára kötöttek szerződést. Ez szép. El kell marasztalni azonban a szövetkezet vezetőinek magatartását (elnök Selejan Ioan), azért, mert eddig csak 160 tonnát szállitottak a terménybegyüjtő központhoz. Nem a terméssel van baj, mert a hektárhozam elég magas. A rossz szervezés miatt a sofronyaiak először a saját hombárjaikba szállitják a kukoricát és ami marad, majd abból utoljára letudják a szerződést is. Hasonlóan el kell marasztalni az angyalkuti és a sági egységek vezetőit is. Az előbbi 1019 tonnából csak 293 tonnát, az utóbbi pedig 400-ból mindössze 90 tonnát szállitott eddig az államnak. Vannak viszont olyan termelőszövetkezetek is, amelyek eddig még egy cső kukoricát sem szállitottak a terménybegyüjtő központokhoz. Vajon mivel indokolják a sikulaiak azt, hogy a szerződéses 311 tonna kukoricából tegnap estig egy grammot sem adtak át. Ezt a kérdést egyébként feltehetjük a seprősi, a nagyszintyei, a kerülői, a radnai, a tágádáui és más termelőegységek vezetőinek is. Noha az emlitett termelőszövetkezetekben a törés végefelé jár, mégsem gondolnak arra, hogy elsősorban szerződéses kötelezettségeiknek tegyenek eleget. Elengedhetetlenül szükséges, hogy ezekben a napokban minden termelőszövetkezetben foganatositsanak olyan intézkedéseket a szállitó eszközök beosztását illetően, hogy a szerződéses gabonát maradéktalanul beadják az államnak. Célszerű lenne, ha a termelőszövetkezetek megyei szövetsége, a megyei mezőgazdasági igazgatóság kiküldöttei és az egységek pártalapszervezetei több körültekintéssel és magasabbfoku felelősségérzettel irányitanák ez irányban a szövetkezet vezetőit.

CSIGYÁR ISTVÁN

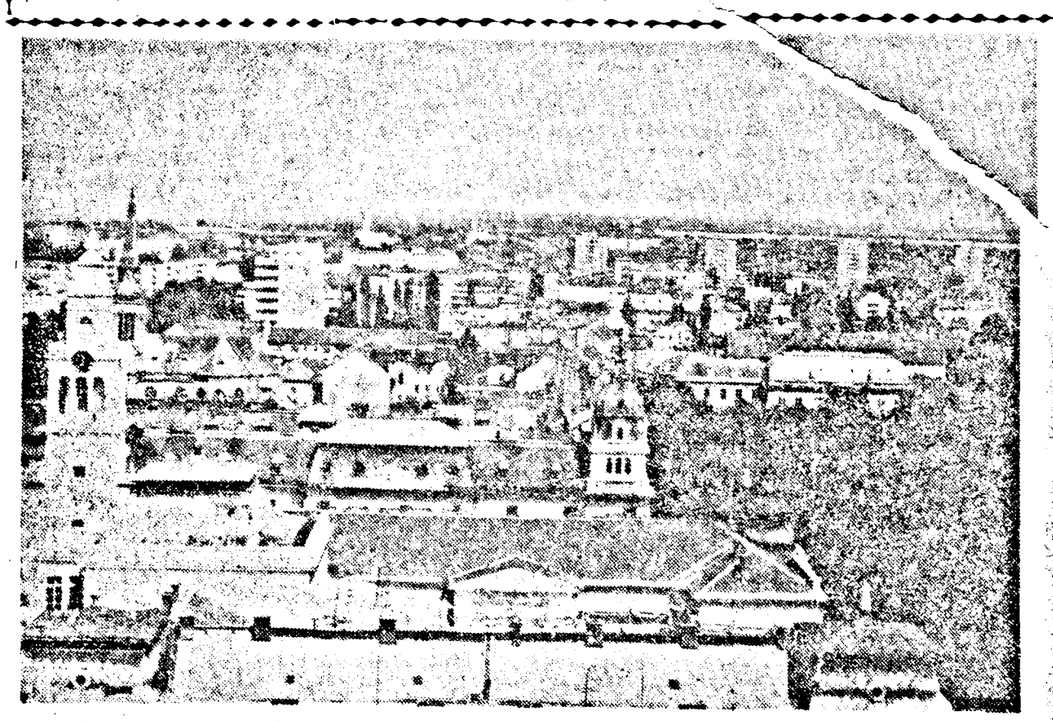

UJ VÁROSNEGYED A TÁVOLBAN (VARGA BÉLA felvétele)

Ajtók

Sokféle ajtó van. Van: egyszerü, szárnyas, forgó, csapó és etans ajtó. És van párnázott ajtó is. Alkati kérdés, ki hogyan lépi át küszöbét. Van, aki ajtóstól ront a házba és van, aki meghajlitja gerincét, aztán precizen bekattintja a kilincs nyelvét, nehogy rászóljanak: nálatok zippzár van az ajtó helyett? Persze inkább azért csukja be jó alaposan, hogy zárt ajtók mögött folyjék a tárgyalás. A kollegát nyilt gyülésen megbirálni ugyebár mégiscsak riziko. Ott a kollega is megkockáztathatja, hogy te sem vagy templomajtó. Pedig a nyilt birálattal senki sem teszi be maga mögött az ajtót!

És van, aki ajtóstól ront a házba; és van, aki addig kilincsel, míg megtudja, hogy a nagykapu melletti kiskapun könnyebben célhoz ér. Ezeknek használati utasitásként: óvakodjunk a rácsos ajtóktól!

És van villamosajtó is!

És ahogy a különböző kapuk és ajtók előtt és mögött mint Hannibál ante portas marad a megállónál s Szent Pétert, a kapust emlegeti dühében. Aradon ugyanis teljes zürzavar uralkodik a villamosajtók le- és felszállási feliratainban és használatában is. Vannak villamosok, amelyekre csak hátul, másokon csak középen szabad felszállni. Másokra csak középen és elől vagy csak elöl ildomos leszállni. Ismét másokon a kiszállás elöl és hátul történik. Ha különbözőképpen szokás viselkedni, ugy a villamosajtók előtt és mögött tolongás és lökdösődés közben is. Ilyenkor a városi folklór virágzó szellemi termékeit csak azért nem zárja ajtócsapkodás, mert erre alkalmas nincs éppen kéznél. A villamosajtót önmiködően zárják a kezelők, ha éppen nem állnak a lépcsőn. Van, aki zsufolt a „szardiniás doboz", a gyakorlat azt mutatja, hogy mindenütt le és felszállunk. Persze a legcifrább kommentárok kiséretében, ha a felszállásra kijelölt ajtón lépünk le.

Remélhető, hogy az ITA nem zárkózik el a le- s felszállás közlekedésének és inskripcióinak elméleti és gyakorlati tisztázása elől. Miért ne szállhatnánk fel csak hátul, a törvény megszabta „megvárom, míg mindenkit kiönt a doboz, aki csak távozni akar", s miért ne szállhatnánk le mindenütt, azaz a hozzánk legközelebbi ajtón, hogy ne okozzunk a magántulajdonban lévő kabátoknak gomb és egyéb károsodásokat?

S ugyancsak remélem, ajtós-javaslatom előtt nem csapja be az ajtót az ITA és nem függeszti ki rá a ZÁRVA táblát. Mert nem szeretnék nyitott kapukat döngetni, melyeken, a sok bosszuság és kellemetlenség kiküszöbölése érdekében elhangzott szó, átsüvölt, mint a huzat.

(mózer)

Miért álltak a kombájnok?

A sikulai szövetkezetben hagyománya van a rizstermesztésnek. Igaz, hogy most nem erről van szó, hanem arról, hogy ebben az egységben jelenleg csigalassusággal végzik a rizs betakaritását. Szinte senki sem törődik a termással. Bizonyiték erre az, hogy október 27-én reggel 8 órától délután 2-ig három kombájn állt tétlenül a rizsföldön. A traktorosok már megunták a várakozást s a gépekkel szántani mentek. De miért álltak a kombájnok? Csak azért, mert egyetlen termelőszövetkezeti tag sem jött ide dolgozni. Márpedig a zsákok kezeléséhez ember szükséges. Mi a véleménye erről a sikulai termelőszövetkezet vezetőtanácsának?

Készül a holnapi kenyér

Több mint egy órája nézelődöm a jókora, öntöttvas-lap padlóval boritott csarnokban. Furcsának találom a vaspadlót, nemigen látni ilyet. Kérdezem Chirian Gheorghe váltásvezető mestert, mire kell ez. Válasz helyett a 600 literes, kerekeken gördülő katlanokra mutat (van vagy 30 belőlük), amelyeket kenyértésztával teli tologatnak ide-oda. Értem. Ilyen sulyt cementpadozat nem birna ki sokáig.

Körülnézek. Fent a második emeleten kezdem (vagy talán ez a padlás?). Itt a lisztraktár és a szitálógépek, éppen állnak, a ma éjjeli adagokat már megszitálták. Innen a liszt egyenesen a katlanokba jut le, kovásszal, sós meleg vizzel összekeverik és majdnem kész is a kenyér.

— Ilyen egyszerü? — végre megáll a négy dagasztó óriás bográcS felügyelője, Berchi Petru egy percre.

— Sokmindenre figyelni kell a tészta összeállitásánál: az évszakra, a liszt minőségére, nedvességtartalmára. Télen például 48—50 C fokos vizzel keverem a masszát, mert fenn a padlóson nagyon kihül a liszt, s a kenyértésztának, hogy jó legyen, bizonyos hőmérsékleti értéket kell elérnie. Nyáron elég a 30 fokos viz is.

— S a tészta megfelelő keménységét honnan állapitja meg? Ránézéssel?

— Nem, ahhoz meg kell tapogatni.

Ősi módszer, s egy 25 éves tapasztalattal rendelkező öreg szaki kell ahhoz, hogy ezt jól csinálja.

A 8—10 percig tartó dagasztás után egy ideig pihen a massza, majd a szakitásra kerül sor. Két péklegény kiszakit egy-egy tészta darabot s dobja a mérlegre. Egyiküknek nagyon ritkán kell tennie hozzá vagy elvennie: éveken keresztül alaposan kialakult a szemmértéke. A másik fiatalember, gyakran korrigálja önmagát egy-egy csipetnyivel. Hiába, az iskolában — nemrég végezte a sütőipari szakiskolát — szemmértékkel nem ruházzák fel az embert.

Beszélgetnek kenyérformálás közben a pékek.

— Láttam a filmet, amiről tegnap beszélgettünk.

— Érdemes megnézni?

— Tegnap kivettem a fámat. Egy csomó porszenet adtak hozzá.

Az asztal másik felén 3—4 formázó, megragadja a mérlegről odapöndöritett tésztaadagot, s pillanatok alatt kenyéralakuvá formálja, rakja azonnal a kerekeken gördülő polcokra, sürün egymás mellé.

— Mondja mester elvtárs, miért lapos, sületlen, rossz sokszor a kenyér?

— Higgye el, mi nem akarunk csak jót sütni. Néha a liszt a hibás, de általában az a baj, hogy nem jut elég idő az egyes fázisokra, például a kelésre.

Nem valami vigasztaló válasz. A fogyasztót nem a liszt vagy a kenyérsütésre forditott idő érdekli, hanem a minőség.

— Van itt egy laboratórium is.

A laboratórium egy elkeritett sarok. A polcon néhány kémcső, egy müszer a keveréshez használt viz sótartalmának megállapitására. „Ennyi kell legyen". Nézem: a sótartalom pont annyi.

Azért egy napi 36 tonna kapacitásu kenyérgyár laboratóriumától mégiscsak többet vártam volna...

A gördülő polcokat a kemencékhez tolják. Öt müködik ma éjjel a hat közül. Az egyik előtt Lengyel József gyors, pontos begyakorolt mozdulatokkal rakja kettesével lapátra a nyers kenyeret. Ha készen van, lesz egy fél óra pihenő, cigarettaszünet. Ez alatt csak be kell nézni néhányszor a kemencébe, hogy pirul a kenyér, s ha nagyon forró a levegő, kihuzni egyet-egyet a hat tipli közül, amelyek a szellőztető nyilásokat zárják el.

Váczi László befejezte a bevetést, a fekete táblára felirja: 11.20. Ez azt jelenti, hogy éjfél után 5 perccel kell majd kiszedni. Letörli izzadt homlokát, a kemence mellett télen is nagy a meleg.

— Mondja, mi vonzotta a pékmesterséghez?

— Szeretem. Egy váltásban több mint ezer darabot sütök. Ezer család „az én kenyeremet" eszi, napról-napra.

Mikor kifelé indulok, a fehérköpenyes pékek még javában dolgoznak. Éjjel is, ünnepnapon is, hogy sohase hiányozzon asztalunkról a mindennapi kenyér.

JÁMBOR GYULA

Vélemények a filmterjesztésről

Autókaravánok hiánya ● Vetítsenek híradó filmeket

Az esztétikai tömegnevelés egyik eghatásosabb műfaja a hetedik művészet, a film.

A közönség ízlését kielégíteni nehéz — mondhatja a mozivállalat, a különböző filmek megrendelője és elosztója. De mivel a „fogyasztó közönségnek" vetítenek, hallgassunk meg néhány véleményt.

Szerkesztőségünkbe beérkezett eveleké, a művelődési otthonok gazgatóié a szó.

Felmerül a kérdés, hogyan lehetséges, hogy 1969-ben a Soborsin körzetében lévő kilenc faluba még ma sem jutott el a film. Nem jutott el, mert a sobersini vetítőkészülék nem hordozható. A közvetlen közelben levő falvak lakói, ha nem restelinek 5—6 kilométert gyalogolni, láthatnak néha-néha egy-egy filmet. De mi történik azokkal, akik messzebb laknak? Az autókaravánok már elavultak volnának?

Vannak megyénkben olyan falusi mozitermek is, ahol nem a vetítőkészülékeket hiányolják. Szőkéndvaron például a mozivállalat jóváhagyásából egy hónap leforgása alatt négyszer kellett vetíteni egy-egy hétig ugyanazt a rossz komerszfilmet — panaszolja Cordoș Romulus, a művelődési otthon igazgatója. A mozivállalat ilyen elemi szervezési hibákat követ el.

Nemcsak a falusi filmterjesztés hiányosságait bírálják olvasóink. Aradon, a megye központban is hasonló a helyzet. A gyakran előforduló panaszok egyike, mely szerkesztőségünkhöz érkezik: a híradók hiánya. Ugyanis Aradon 1969-ben alig néhányszor vetítettek híradót. A mozivállalatnál érdeklődtünk a mellőzött, a hazai és a világ eseményeiről átfogó képet nyújtó dokumentumujság sorsáról. A válasz: a fővárosból csak péntek-szombaton érkezik meg. Kár, hogy ilyen „operativan" intézkedik a központ. Sokszor a híradó jobb, mint a „főmüsor".

E néhány észrevétel csak töredéke azoknak a fonáksságoknak, melyek helyet kaptak ebben a kis „figyelmeztetőben". A tömegek művészeti nevelése — felelősséget igényel. Ezt a felelősséget elsősorban a mozivállalat vezetőinek kell vállalniuk. Pontos, ésszerű, hozzáértő munkát és ügyszeretetet! Ez ma a tömegkultura követelő imperativusza! A felelősség alól senki sem bujhat ki.

SZ. G.

Constantin Bobescu a pulpitusnál

Ezen a héten Constantin Bobescu érdemes művészt üdvözöljük a Filharmónia karmesteri emelvényén. Műsorán a „Fatma" szimfonikus költemény és Beethoven Kreutzer szonátájának zenekari átirata szerepel. Kjell Boekkelund norvég zongorista előadásában Rahmanyinov II. zongoraversenyét hallhatjuk.

Zenei előzetes

Constantin Bobescu személyében komplex muzsikussal találkozunk. Mint kiváló hegedűművész kezdte karrierjét, majd karmester és zeneszerzőként folytatta munkásságát. Tanulmányait Eduard Candellaval kezdte, majd Párizsban a Schola Cantorum növendéke lett Zeneszerzést Vincent d'Indynél tanult. Hazatérése után koncertező művész. 1942 és 49 között George Enescuval koncertezik és a rádiózenekar állandó karmestere. Odaadó munkásságáért 1954-ben és 59-ben kitüntetik. 1955-ben kapja az érdemes művész cimet. A „Fatma" cimü szimfonikus költemény fiatalkori müve. Hangszerelése gazdag és színes hangulatvilága rendkivül melódikus téma, fütött, szentimentális keletiség jellemzi az egész müvet.

Kjell Boekkelund Oslóban, Stockholmban, Bécsben és Londonban végezte zenei tanulmányait. Rendkivüli zenei adottságai korán jelentkeznek és már 8 éves korában az oslói filharmóniával koncertezik. 1953-ban a skandináv államok muzsikusainak versenyén első dijat nyer és ugyanabban az évben Londonban megkapja „Az év legjobb zongoristája" cimet.

A Rahmanyinov zongoraverseny 1901-ben iródott. Méltóságteljes, komor akkordsorozat nyitja meg az első tételt, mely mindvégig lendületesen, érzelgősségtől mentes bensőséggel szövődik. A második tételben a fuvóshangszerek és a zongora hangulatos párbeszéde egy elégikus dallam köré fonódik. A zárótétel központjában markáns népies izü téma áll.

Befejezésül Beethoven Kreutzer szonátája hangzik el Constantin Bobescu zenekari átiratában. Mint hegedűművész Bobescu számtalanszor játszotta már ezt a szonátát. Ugy érezte a zongora és a hegedü nem képes visszaadni azt a gazdag érzelmi mondanivalót, melyet ez a mü magában rejt. 1942-ben irta át zenekarra. A zenekari szinek változatossága, az ismert témák uj köntöse bizonyára megnyeri majd az aradi közönség tetszését.

C. FÁTYOL ISTVÁN

Terjesztd a VÖRÖS LOBOGÓT!

Tájékoztató

A Népi Egyetem első előadása

Ma délután 17 órai kezdettel tartják meg a Barátság Házában (Köztársaság utja 78. sz.) az aradi Népi Egyetem magyar tagozatának első nyilvános előadását. Az előadást Kovách Géza történész tartja, cime Népszaporulat és demográfia.

Vendégművész szereplése

Hétfőn, november 3-án ismét Aradon vendégszerepel a temesvári Állami Opera együttese. Verdi Aida c. operájának tenor szerepét Zenovij Babij a Szovjetunió népművésze alakitja. Az előadásra a szinházban kerül sor, 19.30 órai kezdettel.

Az autónyereményes CEC betétkönyvek harmadik negyedévi húzása

Október 29-én megtartották az autónyereményes CEC-betétkönyv harmadik negyedévi húzását. Az Arad megyei CEC ügynökségek által kibocsátott betétkönyvek közül ez alkalommal a következők nyertek különböző tipusu gépkocsit.

701-135-1126, 702-1-20 704, 701-141-915, 702-218-897, 702-1-15 291, 702-1-17 184, 702-1-20 420, 702-1-13 224, 702-1-19 669.

Az Orvostudományi Társaságok Szövetsége

aradi fiókjának belgyógyászati szakosztálya szombaton, november 1-én reggel 7 órakor beszámoló ülést tart a nagykórház belgyógyászati osztályán.

Bútor-újdonságok

A Republicii uti üzletben ujra kapható: a közkedvelt Astra tipusu háromrészes könyvszekrény, az igen praktikus Hargita tv asztalka, a Mugur III. kombinált szoba. Ugyszintén különféle kananéfotelek érkeztek.

Kirándulás

Az ONT Carpați turisztikai hivatal aradi kirendeltsége a téli hónapokban ujabb kirándulásokat szervez külföldre. December 8 és 11 között Budapestre, 8 és 12-e között Budapesten keresztül Varsóba látogatnak el. A kirándulások ára 550, illetve 1100 lej (utazás, teljes ellátás és váltópénz az összegben benne foglaltatik).

Az Aradi Butorgyárban és a Frigoriferben dolgozó számos olvasónk kérésére közöljük a 19-es autóbusz nemrég létesitett járatának pontos menetrendjét. A busz az Avram Iancu térről 5, 5.30, 6.23 és 7.08 órakor indul és áthaladva a belvároson megközeliti a butorgyárat, az 5-ös számu beszerzési és kiárusitási központot, a Fürészárugyárat és a Frigorifert. Visszafelé az Arțarului utca közeléből 5.15, 6, 6.45 és 7.30-kor indul. Délután, oda: 13.08, 13.53, 14.38, 15.23, 16.08, 16.53-kor, vissza: 13.30, 14.15, 15, 15.45, 16.30 és 17.45-kor indul.

Filmek

MURESUL: Északra észak-nyugaton át (10, 12.30, 15, 17.30, 20).

STUDIO: A háládatlan kor (10, 12.15, 17, 19, 21).

IFJUSÁGI: Anyánk háza (11, 16, 18, 20).

VICTORIA: Keressétek a bálványt (11, 14, 16, 18, 20).

PROGRESUL (Ujarad): Elhamarkodott házasság (15, 17, 19).

SOLIDARITATEA (Gáj): Szerelmesek paradicsoma (17, 19).

CFR (Grădiste): Vera Cruz (17, 19).

A VIDÉKI MOZIK MÚSORA

LIPPA: A csavargók napja.

RADNA: Heroin.

BOROSJENŐ: Büntény egyéni stilusban.

NAGYLAK: Komédiások.

KÜRTÖS: Erős lelkek.

SEBES: Elsietett házasság.

PANKOTA: Azután született a legenda.

PÉCSKA: Téli reggelek.

SZENTANNA: A svéd király.

VILÁGOS: Szerelmesek paradicsoma.

VINGA: A pasa.

KÖRÖSBÖKÉNY: Az éjszaka az álmoké.

KISJENŐ: Öregség nélküli fiatalság.

Szinház

SZOMBATON, november 1-én fél 8 órakor: **Dona Juana** (G bérlet).

VASÁRNAP, november 2-án délután fél 4 órakor: **Un petec de cer** (bérletszünet), este fél 8 órakor: **Viteazul** (G-bérlet).

Hangverseny

Az aradi Állami Filharmónia szimfonikus zenekara pénteken, október 31-én este 8 és vasárnap, november 2-án délelőtt 11 órakor szimfonikus hangversenyt tart. Vezényel CONSTANTIN BOBESCU, közreműködik KJELL BOEKKELUND (Norvégia).

Müsoron: BOBESCU: Fatma szimfonikus költemény, RACHMANINOV: II. zongoraverseny, BEETHOVEN-BOBESCU Kreutzer szonáta.

Rádió

Péntek, október 31.

BUKAREST I.

5.05—9.30 Reggeli szórakoztató müsor. 9.30 A román történelem lapjaiból. 10.30 Iskolarádió. 10.50 Hazafias dalok. 11.05 Operettrészletek. 12.15 Uj operafelvételeinkből. 13.10 Déli zenés magazin. 14.35 Könnyüzene. 15.30 A hét zeneszerzője: Dvorák müvek. 16.20 A Sincron együttes játszik. 16.45 Könnyüzene. 18.10 Gazdasági krónika. 18.30 Közkedvelt melódiák. 19.30 Zenebarátoknak. 20.25 Közkedvelt melódiák. 21.20 Slágerparádé. 22.20 Sport. 0.03-tól Éjszakai esztrádműsor.

BUKAREST II.

6.10 Zenés matiné. 9.10 Spanyol nyelvlecke. 9.45 Operarészletek. 10.10 Rádiószinház. 12.15 Dalok városokról. 12.45 Déli hangverseny. 13.30 Tiz perc tudomány. 13.40 Népek zenéjéből. 15.05 Operarészletek. 16.40 Szórakozató miniatürök. 16.50 Orvosi tanácsok. 18. Zenés varieté. 19.30 Román irodalmi antológia. 20. Részletek Gounoud: Rómeo és Julia c. operájából. 22.15 Szimfonikus hangverseny.

A BUKARESTI RÁDIÓ MAGYAR NYELVŰ ADÁSA

Reggel: 7.30—7.45-ig a 261, 330 és 390 méteres hullámhosszon valamint délután 16—16.15-ig a 261, 330 és 390 méteres hullámhosszon és este 18.45—19-ig a 261 és a 330 méteres hullámhosszon beszámol az ország és a nagyvilág eseményeiről.

Bábszinház

VASÁRNAP, november 2-án délelőtt fél 11 órakor: **Albă ca zăpada.**

Televizió

Péntek, október 31.

10.00 Matematikai konzultáció VIII. oszt. tanulóknak. Fizikai konzultáció XII. oszt. tanulóknak.
18.00 Hirek.
18.05 Zenés müsor.
18.35 Tudományos adás.
19.10 Fiatal népdalénekesek.
19.30 Hiradó.
20.15 Az idősebb nővér — játékfilm.
21.50 Reflektor.
22.05 Beszéljünk helyesen románul.
22.30 Hiradó, időjárásjelentés.
22.45 Könnyüzene.

Időjárás

Az aradi meteorológiai intézet jelenti: ma, október 31-én változó idő. Jobbára felhős égbolt, helyi eső lehetséges. Mérsékelt, időközönként megélénkülő nyugati, északnyugati szél. A hőmérséklet csökken. A várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 0 és 5, a legmagasabb nappali hőmérséklet pedig 12 és 16 fok között váltakozik.

APRÓHIRDETÉS

CITROMFA és fikusz eladó. Udrea 6. Gál Veronica. (315)

KÖSZÖNETNYILVÁNITÁS

EZÚTON mondunk köszönetet mindazoknak, kik drága halottunk, Hozdovits Sándorné, született Reinhardt Magdi temetésén részt vettek, sirjára virágot helyezve fájdalmunkat enyhiteni igyekeztek.

A gyászoló család (320)

Sport Sport Sport

Jugoszláviában járt a Gloria

A megyei bajnokságban kitünően szereplő Aradi Gloria labdarugó-csapata sikeres jugoszláviai portyán vett részt. A csapat hazaérte után Călinescu Constantin vezető a következőket mondotta:

— Vasárnap a jugoszláv III. ligában szereplő Slavia Novisad volt az ellenfelünk. Az ujvidéki együttes jó játékerőt képvisel, csak nehezen adta meg magát. Az első félidőben Leac lőtt gólt, szünet után pedig Kisó volt eredményes. A 2:1 (1:0) arányban megnyert találkozón csapatom tagjai dicséretreméltó küzdeniakarásról tettek tanubizonyságot.

Következő ellenfelünk a megyei bajnokságban játszó Zseleznicsár Novisad volt. 3:1 (2:0) arányban győztük le. Góljainkat Morar (2) és Boștină lőtték. A jugoszláviai portyán a következő játékosokat szerepeltettük: Berar, Lingurar, Pfeiffer, Szabad, Engel, Pecican, Pascu, Boștină, Boldura, Leac, Kisó, Morar és András. Vesat, Tintoiut és Todat itthon hagytuk. A labdarugó-szakosztály vezetősége — fegyelmi kihágásaik miatt — január elsejéig felfüggesztette az említett három játékost.

Gól! Kőrösi elvetődve figyeli, mint vágódik be Besenca bombafejese a léc alá. Aradi CFR—Kudzsiri Metalurgul 4:0 (2:0). Ez volt az első gól. (CANCIU-MARCEL felvétele)

Labdarúgó-bajnokságok

MUNICIPIUMI BAJNOKSÁG: A legutóbbi forduló eredményei: Angvalkut — FZ 1:1 (1:1), Strungul — Dinamo 2:1 (1:0), Foresta — Vörös Trikó 10:0 (5:0), UTA II. — Recolta 1:0 (1:0), Indagrara — Fulgerul 1:0 (0:0). A bajnoki labdarúgó táblázat:

Foresta	7	7	0	0	29: 2	14
FZ	7	6	1	0	19: 7	13
Indagrara	7	4	1	2	19:12	9
Strungul	7	3	1	3	13:10	7
Dinamo	7	3	1	3	13:12	7
Vörös Trikó	7	2	2	3	8:22	6
Recolta	7	1	2	4	7:16	4
UTA II.	7	2	1	4	8:17	5
Angvalkut	7	1	1	5	8:17	3
Fulgerul	7	1	0	6	7:16	2

TERÜLETI BAJNOKSÁG: Felnőttek, A CSOPORT. Eredmények: Alunis — Soborsin 4:0, Nagylak — Vinga 0:4, Mácsa — Majlát 8:4, Iratos — Sofronya 3:2, Kispereg — Szépfalu 3:0. A bajnokságban Mácsa, Iratos (9—9 pont), Soborsin és Sofronya (8—8 pont) csapata vezet.

B CSOPORT. Eredmények: Szentpál — Simánd 0:3, Világos — Szaparliget 4:1, Fazekasvarsánd — Zimándköz 4:2. A tabella élén a simándi együttes áll, 10 ponttal.

A MEGYEI IFJUSÁGI BAJNOKSÁG A CSOPORTJÁNAK EREDMÉNYEI: Unirea — Libertatea 4:0, Lippa — Pécska 2:1, Teba — Kisiratos 1:0, Gloria — Kürtös 6:1. A bajnokságban a Teba (10 pont) vezet.

A B CSOPORT vasárnapi eredményei: Kisjenői Victoria — Borosjenői AS Victoria 1:3, Sebes — Pankota 5:3, Bél — Honctő 0:4. A tabella élén a Borosjenői AS Victoria áll.

A JÖVŐ AUTÓSAI

Pirosnyakkendős koromban magam is sokszor jártam a Pionirházban. Szerettem ezt a szép épületet már... z itt töltött hasznos órákat, melyeken csak jót, szépet tanultam. Mindig ugy vártam azt a heti egy napot, amikor kitárult előttem is a nehéz tölgyfakapu. Bizonyára éppen ugy mint ma az a több mint kétezer kis pionir, aki rendszeresen látogatja a Pionirház 39 szakkörét. Az ügyesebb. kezüek rajzolni, festeni, fafaragást, pirogravurát tanulnak; nagyon népszerü az ijjászok köre, meg a nyomdászkör és a balett...

A legnépszerübb azonban a minigépkocsiszakkör. Nemhiába élünk a gépek századában. A modern gyerekek már 5—6 éves korukban jobban ismerik a gépkocsimárkákat, mint a mesehősöket.

Csoda-e hogy a Pionirházban ennek a szakkörnek van a legtöbb tagja? Több, mint 240 fiu- és leány. (Ugy hullottam a tanyok nagyon talpraesettek, ügyességben nem maradnak a fiuk mögött. A vasárnapi versenynek például két leánygyőztese volt). És még egyre jelentkeznek. Hemmerth Ferenc a kör irányitója senkit sem utasit el... de csak abban az esetben, ha a jelentkező jótanuló. A jó jegyek — ez a legbiztosabb ajánlólevél azok számára, akik Hemmerth tanárbácsi diákjai akarnak lenni.

Mert itt komoly dolgokat tanulnak ám a pirosnyakkendősök: nemcsak vezetni, de a motorokkal is megismerkednek, hogy alkalomadtán ki is javithassák a gépkocsik hibáit. Persze aki vezetni akar, annak a közlekedési szabályokat is ugy kell „fujnia", hogyha dömöböl költik is, megfeleljen bármilyen kérdésre. Nemcsoda, hogy elkészül az optikai tábla, amelyen rajta lesznek a közlekedési jelzések, hogy mi a helyes és mi a helytelen. Akkor még könnyebben megy majd a tanulás.

A lakatosműhelyben már készül a három uj minigépkocsi. (Az egyik kettős vezérlésü). A CFR szakiskolások végzik a munkát Hemmerth Ferenc állandó irányitásával, aki idejének nagyrészét a Pionirházban tölti. Naponta, délelőtt-délután órát tart (12 csoportot oktat), de még azután is gyakran ott marad. Mindig talál valami dolgot magának. Vasárnap ő drukkolt a legjobban a 42 minigépkocsiversenyzőnek. A nagyszámu nézősereg bizonyitja, hogy jól szerepeltek a jövő autósai, első nyilvános bemutatkozásukon, az elkövetkező esztendőben megtartandó Ex terra'70 országos verseny első próbáján. Addig azonban szeretnének még néhány versenyen részt venni, hadd ügyesedjenek a fiuk.

„Elméleti óra volt. A motorról tanultak. Csupa formaruhás 12—13 éves fiu. Csillogó szemmel hallgatták a tanár szavait, később boldog izgalommal elevenitették fel a verseny eseményeit. Igna Virgil meg Ciuruș Călin elsők lettek csoportjukban. Călin határozottan kijelentette, hogy gépészmérnök lesz. Șimăndan Ionel még precizebb volt, ő kimondottan a pitești-i autógyárban akar majd dolgozni, mint mérnök.

Ki tudja? Tiz-tizenöt év mulva talán mint gépészmérnököket, biztoskezü sofőröket vagy mint hires autóversenyzőket látjuk majd viszont a Karting-kör mai pirosnyakkendőseit.

B. Mandits Katalin

FOLYTATÁSOK AZ I. OLDALRÓL

A téli előkészületek

Nem kivánunk itt külön foglalkozni az intézkedési terv mindhárom fejezetével és azok valamennyi célkitüzésével. A helyzet ugyanis az, hogy az első és a harmadik fejezetbe foglalt munkálatok többségét már el is végezték. De külön kell szólnunk a második fejezetről, hiszen az Élelmiszeripari Kombinát valamennyi egysége közül a Vajgyár rendelkezik (és használ) a legtöbb gépjárművel, szám szerint 70 különféle gépkocsival. Nem kis gond ezek üzemképessé tétele, a cserealkatrészek beszerzése, stb. De ezen kivül gondoskodtak a megfelelő, télen használatos olajok beszerzésével és a raktárban van már 300 kiló lánc is, amit majd a havas, jeges utakon közlekedő autók gumiabroncsaira szerelnek. És ki kellett dolgoznitok az uj, a téli hónapokban érvényes szállitási grafikont. A gépkocsik október 1 óta már e szerint a „menetrend" szerint közlekednek.

A zavartalan termelés feltételeinek és a megfelelő raktározás, illetve a kereskedelmi egységekbe való szállitás biztositása érdekében beszereztek a többi között 90 ezer darab egy literes tejes üveget, ugyancsak a raktárban van az a 280 darab gyékénytáskaró, melyével az árut fedik be szállitás közben a teherautókon. Nem kevesebb, mint 9800 hordóra kaptak kiutalást, hogy legyen miben raktározni a turóféleségeket.

Mindezeket figyelembe véve, ugy véljük: nem tett könnyelmü igéretet Groza Augustin mester, amikor kijelentette, hogy a karbantartók hibájából nem lesz fennakadás a téli hónapokban. Ehhez csupán annyit kivánunk hozzáfüzni: remélhetőleg az uj szervezési formában, az Élelmiszeripari Kombinát „tagjaként" a Vajgyár szükség esetén kellő támogatást kap majd mind a szállitóeszközök, mind pedig az ezekhez szükséges cserealkatrészek biztositása terén.

Mi a helyzet a Vágóhíden?

Hatvanöt pontból álló intézkedési tervben határozták meg az aradi Vágóhid és a hozzá tartozó aradi, illetve vidéki alegységekben szükséges téli előkészületekre vonatkozó tennivalókat. Itt — a sajátos munkakörülmények figyelembe vételével — különös gondot forditottak a részlegek ablakainak ajtajainak megjavitására a fütés és a szellőztetés biztositására. E téren — a jelek szerint — nem is lesz különösebb hiba, hiszen már csak néhány kisebb munka elvégzése maradt hátra. Egyes részlegeken azonban elmaradtak a villamoshálózat, a vezetékek, stb. revizsiójával, javitásával, felujitásával. Mint Stoinescu Aurel mérnök, főgépész mondotta: ebben az IJPC vállalat a ludas, mely csigalassusággal végzi az elvállalt munkát. Feltétlenül fel kell ujitani a villamosvezetékeket például a Vágóhid gáji egységénél. De az IJPC — a munkálatok megkezdése helyett — igérget...

Jelentős munkálatok a terv szerint és azon kivül

A kisebb és évente megismétlődő előkészületek mellett a Vinalcool borászati vállalatnál az intézkedési terv alapján és azon kivül is több nagyobb volumenü munkát végeztek el, hogy biztositsák a zavartalan termelést a téli hónapokban. Gavriș Vasile technikus elmondotta, hogy például a vállalathoz tartozó ujaradi árpa-malátát készitő egységnél (a nagyváradi sörgyár számára állitják elő itt a sörmalátát) a nyár folyamán ugyszólván teljes nagyjavitási munkálatokat végeztek. Miután hozzákezdtek a remonthoz, „menet közben" derült ki, hogy mennyire megrongálódtak az évek óta működő berendezések.

Mintegy 60 ezer lei értékü munkát forditottak a villamos hálózat felujitására a különböző egységeknél. Ugyancsak terven felül egy uj, 60 négyzetméteres kazán (a régi 18 négyzetméteres volt) felszerelésével és üzembe helyezésével növelték a honctői pálinka desztiláló részleg kapacitását.

És sorolhatnánk tovább a megtátogatott három vállalatban a téli előkészületek terén végzett és folyamatban levő munkákat, hiszen se szeri se száma azoknak. Cikkünkben is azonban csak a legfényvegesebbekkel foglalkoztunk. Csupán annyit még, hogy általában azt tapasztaltuk: a szakemberek és a vállalatvezetők, a sokévi gyakorlat alapján nagy gonddal készülnek a télre. Persze intézkedéseik hatékonysága, a munkák minősége majd egy-két hónap mulva mérhető csak fel igazán. Éppen ezért azzal távoztunk a három vállalatból, hogy a tél derekán ujra felkeressük azokat, hogy megtudjuk a téli előkészületek gyakorlati hatását.

Megvalósítások — távlatok

— Ha már a tervenfelüli megvalósitások kerültek szóba, kérném tájékoztasson arról, hogy mennyit tesz ez ki tiz hónapra?

— Pontosan megmondom — hangzik a válasz s közben ismét számitásokat végez az igazgató. Összeadja a számoszlopokat, majd a következőket diktálja: — Az év eleje óta eltelt tiz hónap alatt 16 tonna vigony és gyapot fonalat, valamint 47 ezer négyzetméter textiliát készitettünk terven felül.

— S hogy állnak az exporttervvel?

— Most, az utolsó negyedévben termelésünknek 50 százaléka exportra készül. Előirányzat szerint 1 700 000 négyzetméter textiliát kell előállitanunk. Ebben a hónapban 100 százalékban eleget tettünk ezirányu feladatunknak. Sőt elmondhatom azt is, hogy 625 000 négyzetméter késztermeket már el is szállitottunk.

— Milyenek a távlatok az évi terv teljesitését illetően?

— Nagyszerüek. Minden feltételünk megvan ahhoz, hogy maradéktalanul megvalósitsuk az évi tervet.

— Értsem ez alatt export előirányzatukat is?

— De mennyire. Ezt talán még azzal egésziteném ki, hogy egymillió négyzetméterrel több textiliát készitünk exportra. Vagyis az előirányzott 1 700 000 helyett 2 700 000 négyzetmétert tesz, majd ki az export célokra készitendő kész szőttes

★

A Teba gyárban tehát, amely az uj szervezési forma szerint a Textilipari Kombinathoz tartozik, nemcsak az eddigi megvalósitások, hanem a távlatok is szépek. Busuzóul további jó munkát kivántam az ujabb termelési eredmények eléréséhez.

A Vagongyár

Aurel Vlaicu út 41-43. szám

szakképesített munkásokat alkalmaz az alábbi szakmákban

— esztergályos
— marós
— köszörüs
— lakatos
— hegesztő

SZAKKÉPESITETLEN MUNKÁSOKAT alkalmaz a munkahelyen történő szakképesitésre az alábbi szakmákban:

— hegesztő
— lakatos
— lyukasztó, menetvágó és hideg préselő
— anyagszállitó és öntvény tisztitó

FELVÉTELI FELTÉTELEK:

— az általános iskola elvégzése, a katonai szolgálat teljesitése

Az érdeklődők forduljanak az üzem személyzeti osztályához.

(667)

Régészeti hírek

1

A Bákó megyei Iteşti falu területén ókori ezüstérmékre bukkantak. A római kori érméket Hadrianus, Domitianus és Traianus császárok idején verték. A korongon készült agyagedény, amelyben az érméket találták, a dák kerámia jellegzetességeire vall. Az érmekincs feltárása ezen az egykor sűrűn lakott dák vidéken az erős római gazdasági hatásról, valamint a dákok és a rómaiak között fennállt jelentős cseréről tanuskodik.

2

A bukaresti Régészeti Intézet és a devai megyei múzeum munkatársai időszámításunk előtt 1100—1200-ból származó település nyomaira bukkantak. Az ásatások során többek között római kori házak maradványai, sajátos római kerámiatárgyak töredékei és egy rusztikus épület falai kerültek napvilágra. A régészek megállapították, hogy a település hozzátartozott Ulpia Traianahoz. Ennek közelében út vezetett a római kori Dacia fővárosa a Maros völgye, valamint a Sebes hegységi várak és castrumok felé.

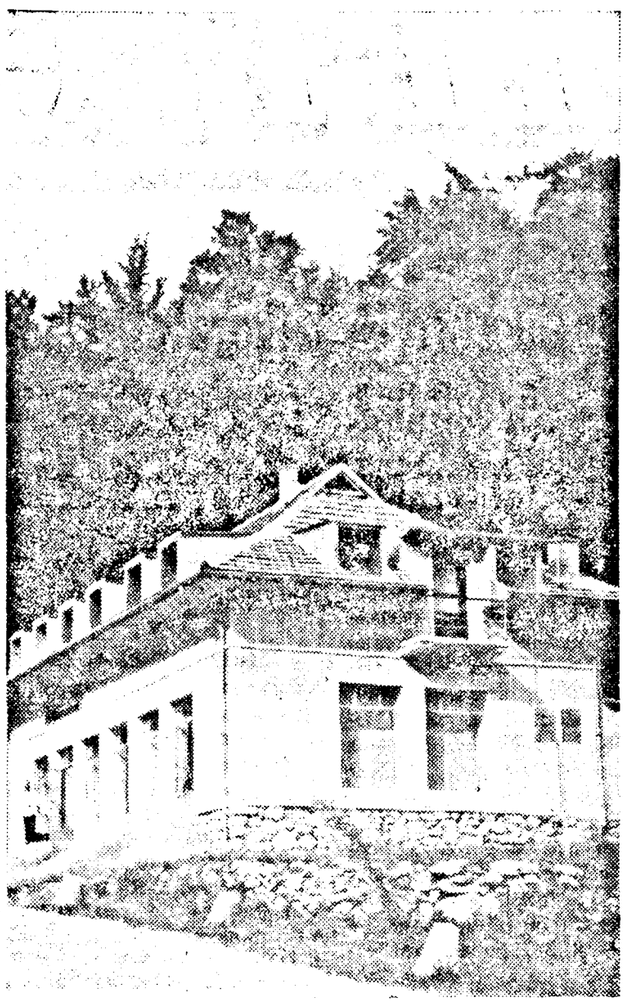

HERKULES-FÜRDŐ

INGEN-ONAN ERŐ-ÁRAMÁRÓL

Ingajárat a Föld és az űrállomások között

Az Országos Űrhajózási és Űrkutatási Hivatal (NASA) és az amerikai légierő jelenleg együttműködik egy „ingajárat" létrehozásában, amely 20 utast szállíthat a Földről az űrállomásokra és vissza. A tervet 1978-ig akarják kivitelezni. A hírt a kaliforniai Anaheimben az Amerikai Aeronautikai és Asztronautikai Intézet évi kongresszusán közölték. Dale Myers, a North American Rockwell társaság alelnöke, aki az Apollo-űrhajók építését vezette, részleteket közölt a tervezett járműről.

Az 55 méter hosszú ingajáratnak szárnyai lesznek. A járművet egy 76 méter hosszú rakéta fogja hajtani. A járat felbocsátásakor 1500—2000 tonnás lesz. A rakétát 65 kilométeres hatósugarura tervezik, s a járat ebben a magasságban fog leválni róla, hogy folytassa utját az űrállomás felé. A rakéta visszatér a Földre és a repülőgépekhez hasonlóan száll majd le.

A jármű 25 tonna hasznos terhet (beleértve 20 utast) szállíthat majd fel a Földtől 325 kilométer távolságra lévő űrállomásra. Rakományának leadása után uj utasokat vesz fel és saját eszközeivel visszatér a Földre, ahol szintén a repülőgépekhez hasonlóan száll majd le. A terv 10 milliárd dollárba kerül — jelentette ki Dale Myers —, majd hozzáfűzte, hogy az ilyen ujrafelhasználható ingajárat nélkülözhetetlen eszköz lesz a marskutatáshoz. Ismeretes, hogy a marsutazások szakaszonként mennek majd végbe, megállásokkal, hogy az űrhajósok üzemanyagot vehessenek fel... Befejezésül Myers rámutatott, hogy a tervek jóváhagyása esetén az ingajárat prototipusa elkészülhet 1975-ig, s a járatok 2—3 évvel később már közlekedhetnek is a Föld és űrállomások között.

A Broussais kórházban szokatlan eset történt: Nounouche nőstény-kutyát sürgősen beszállitották, hogy ott szülje meg kölykeit. A beutalást az orvosok azért határozták el, mert két éve uj szivvel él és kiváncsiak voltak, hogyan viseli el a szülést. A jelek szerint minden normálisan folyt le, mert Nounouche négy kölyköt hozott a világra. A „papa" szintén ujszives kutya.

A szivátültetéseket Jean-Paul Cachera professzor hajtotta végre. A professzor tagja volt a Charles Dubost vezette sebészcsoportnak, amely annakidején Charles Boulogne lelkésznek ültetett át uj szivet. Mint ismeretes, a lelkész hirtelen elhunyt, miután 17 hónapig és öt napig élt uj szivvel. A halált a visszautasitási jelenség okozta.

A Broussais kórház orvosai ugy vélik, hogy a jelenség leküzdésére alkalmazott szérumkezelés sokkal hatékonyabbnak bizonyult a kutyáknál, mint az embernél. Most azt tanulmányozzák, hogy a szérumnak miért különböző a hatása embereknél és állatoknál.

Hűtőszekrény napenergiával

A türkmén szakemberek napenergiával működő hűtőszekrényt állitottak elő. Ezek a hűtőszekrények rendkivül hasznosnak bizonyulnak majd Ashabadban és más türkmén városokban, ahol nyáron a hőmérséklet meghaladja a 40 C fokot. A szakemberek a házak tetején nyilt pórolgásu regenerátort helyeztek el. A berendezés minden négyzetméterre 200—300 kilókalória hideget termel, 8—10-szer olcsóbban, mint más eszközök. A 3—4 emeletes épületek tetejének területe elegendő ahhoz, hogy az épület lakásaiban a nyár folyamán hűvös legyen.

Ürtechnológia

Borisz Paton akadémikus, a kijevi villamos hegesztési intézet igazgatója az ürhegesztési kisérletről azt mondotta, hogy azt egy Vulkan nevü berendezéssel hajtották végre.

Az automata Vulkan berendezést egy telemetrikus kábel köti az ürhajóhoz. A Vulkan két részből áll: a tulajdonképpeni hegesztőberendezésből és a tápláló forrásokból, a kezelőeszközökből, mérő- és ellenőrzőmüszerekből. A berendezést nitrogénnel töltött rekeszben helyezték el. A hegesztési folyamatot vezérlőtáblától irányitják.

A rekesz kinyitása után Valerij Kubasov bekapcsolta a plazmahegesztő automatát. Ezután ellenőrizte az elektrónikus hegesztő berendezést és azt tapasztalta, hogy az normálisan müködik. Ugyanigy próbálta ki az olvadó elektródokkal müködő hegesztő berendezést is. A hegesztési müvelet alapjellemzőit telemetrikus csatornákon közvetitették a Földre.

Paton akadémikus rámutatott, hogy a készülékeket részben már szerkesztésük idején kipróbálták a Földön, a kozmikus körülményeknek megfelelő adottságok között. Ezután kisméretü vákuum-berendezéseket készitettek, s azokat egy repülőgépen szerelték fel. Ebben a repülő laboratóriumban létrehozták a sulytalansági állapotot is, amely még hasonlatosabbá tette a kisérlet körülményeit a kozmoszbeliekkel.

A kisérlet jelentőségével kapcsolatban Paton akadémikus megállapitja, hogy „világviszonylatban először alkalmazták földkörüli pályán a fémek felmelegitésével és olvasztásával kapcsolatos technológiai folyamatot".

MI A TELEPÁTIA?

Görög szó — távolérzést jelent. Közelebbről: telepátián az élőlények közötti információnak, kapcsolatnak azt a különös formáját értjük, amikor az egyik lényben lezajló lelki- és idegfolyamatok az általunk ismert érzékszervek segitsége nélkül befolyásolják a másik lényben lejátszódó lelki- és idegfolyamatokat.

A mindennapi életből mindenki ismerhet (hallomásból vagy tapasztalatból) ilyen különös jelenségeket, amelyeket az emberek között spontánul létrejövő telepatikus kapcsolatoknak tekinthetünk. A spontán telepátia enyhe esete, amikor például valaki „megérzi", hogy valamely hozzá közelálló személlyel (barát tal, rokonnal stb.) baj történt. Ilyenkor a történteket (haláleset, baleset stb.) általános érzelmi (emocionális) nyugtalanság jelzi. A spontán telepátia erőteljesebb formájában az információt felfogó személynek (percipiensnek) hallucinációszerü látomásai vannak, amelyek a teljes telepatikus átélésig felerősödhetnek. Ezesetben a percipiens mintegy átkerül abba a környezetbe, ahol a másik személy (aki az információ forrása) tartózkodik és látja, hallja a történést és szinhelyét. Ilyenszerü jelenségekről számos leirást olvashatunk, többek között olyan irók müveiben is, akiket egyáltalán nem lehet megvádolni misztikus beállitottsággal: Emile Zola, Romain Rolland, V. G. Korolenko, Konsztantyin Szimonov stb. Mark Twain és Upton Sinclair tudományos igenyü cikkeket irtak és kisérleti kutatásokat végeztek a gondolat- és érzésátvitellel kapcsolatosan.

Közel másfél század óta a telepátia jelenségeit kisérletileg is vizsgálták a tudósok (orvosok, fizikusok, fiziológusok, pszichológusok). Ma ismét nagy érdeklődéssel kutatják a lélek ezen titokzatos megnyilvánulásait. A Leningrádi Egyetem Fiziológiai Intézetében 1960-ban L. Vasziljev professzor vezetésével megszerveztek egy gondolatátviteli kutatásokkal foglalkozó laboratóriumot. Hasonló laboratóriumok Franciaországban és az Egyesült Államokban is müködnek. Céljuk: a telepatikus jelenségek létezésének igazolása, természetüknek, törvényszerüségeiknek feltárása. A kutatások nemzetközi méretekben is folynak, bár kétségtelen, hogy egyelőre még a telepátia ténye is vitatott.

Néhány évvel ezelőtt egy szenzációs kisérlet hire jutott el hozzánk is. A kisérletet a „Nautilus" nevü amerikai tengeralattjáró fedélzetén végezték. A tengeralattjáró egyik kisérleti személlyel (A) 16 napra lemerült az Atlantióceán fenekére. A másik kisérleti személy (B), aki a parton tartózkodott, napjában kétszer, meghatározott időpontokban, gondolatilag közölte A-val, hogy éppen melyiket látja a következő öt alakzat közül: négyzet, kereszt, csillag, kör, hullámvonalak. Az alakzatokat önmüködő készülék keverte és dobta ki kártyákon. A tengeralattjáró hermetikus burkában lévő személy többszáz kilométer távolságból próbálta felfogni és papirra jegyezni a gondolatilag közölt jeleket. Az eredmény többszörösen felülmulta a valószinüségszámitás alapján várható (vagyis véletlenen alapuló) eredményeket: 20% helyett 70% volt a helyes válaszok aránya.

Ez és az ehhez hasonló kisérletek hosszu sora, valamint a spontán telepátia esetei elegendő alapot szolgáltatnak a telepátia jelenségének elismeréséhez. A további feladat, annak a kérdésnek a megválaszolása, hogy milyen tényező biztositja az érzés-, akarat-, illetve gondolatátvitelt. Egyes tudósok szerint, ha kiderülne, hogy a telepatikus összeköttetést valamilyen ma még ismeretlen energiafajta biztositja, ez a felfedezés a magenergia felfedezésével volna egyenértékü.

Mindenesetre a telepátia jelenségeinek további kutatása értékes és szenzációs felfedezéseket igér.

SIMÓ SÁNDOR,
pszichológus

MŰKAR

New Yorkban bemutattak egy uj mükart, amely az agyi bioáramok hatására hat különféle müveletet végezhet. A mükart főként azoknak a sulyos születési hibákkal világra jött gyermekeknek a számára szerkesztették, akiknek anyja thalidomidot szedett.

Jó étvágyat!

A dortmundi biológiai kutatóintézet munkatársai mikroalga-készitményt állitottak elő. Az intézet egyik képviselőjének kijelentése szerint a paraj izü zöld porból 10 deka elegendő négy személy ebédjéhez, s ellátja egy felnőtt ember egész napi fehérje- és vitaminszükségletét. A sikeres laboratóriumi próbák után a terméket kisérleti jeleggel forgalomba hozzák.

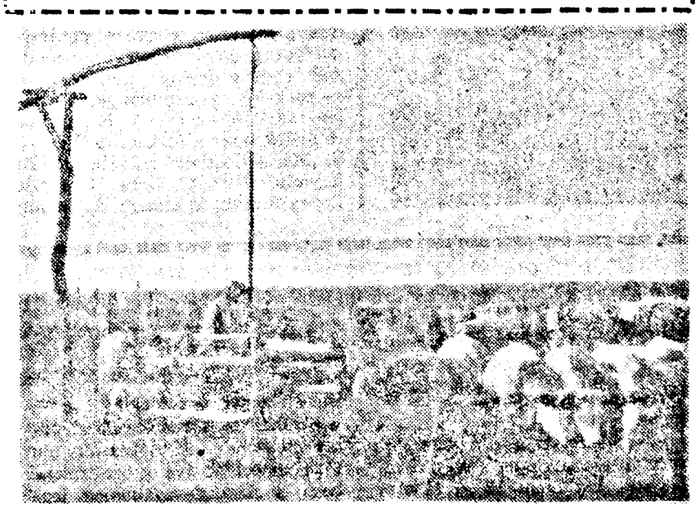

DELEL A GULYA

A közvádló

Szinte alig akad valaki, aki a francia forradalomról olvasott, hogy ne találkozott volna ezzel a névvel: Fouquier — Tinville. A korabeli metszetekről szigoru tekintetü férfi néz ránk. Tollas kalapja, háromszinü öve ünnepélyessé teszi külsejét. A királypárti, majd később a dantonista történetirás vérivó szörnyetegnek ábrázolta a „közvádló"-t, azaz a forradalmi törvényszék első ügyészét. A történettudományt azóta is foglalkoztatja „Fouquier-rejtélye". Milyen is volt ez a pikárdiai származásu, jól képzett ügyvéd, akinek neve a jakobinus diktatura idején egyenlő volt a borzalommal? A párizsi Nemzeti Levéltár gazdag gyüjteményében sokezer dokumentum szól erről a nem mindennapi történelmi személyiségről. Ezek alapján, egyik életrajzirója, Alphonse Dunoyer, érdekes képet rajzol a „közvádló"-ról. Pontos, kicsinyes hivatalnoknak ábrázolja. Látjuk, amint a Jóléti Bizottságtól megkapja a perbefogandók névsorát. Ezeket aztán, gyorsitott eljárással, elitéli. A „rémuralom" napjaiban szinte csak egyféle itélet lehetséges: a lenyakazás. A kivégzések nyilvánosak. Előbb a legforradalmibb negyedben, a Szent Antal külvárosban történnek. A lakosság azonban tiltakozik a mindennapos borzalmak ellen és a guillotine-t kiviszik, az egyik városkapu közelébe. Fouquier egyetlen kivégzést sem nézett végig. Reggeltől késő éjszakáig benn ül a hivatalában és a periratokat tanulmányozza. Irnokait „gyorsabb munkára serkenti". Perbeszédei — a királyi pár, a girondiak, Danton és még egy-két eset kivételével — szürke, meglehetősen lapos „elmemüvek". A „törvény" vakbuzgó alkalmazója A „Prairial-i törvény" (1794. junius 10) a perrendtartást annyira leegyszerüsitette, hogy a vádlottaknak csak a személyazonosságát állapitották meg. Fouquier tovább vezette a borzalmas gépezetet és naponta összeállitotta a saját szavával „szállitmány"-nak nevezett, kivégzendők csoportját.

Rejtélyek a történelemből

Robespierre bukása után, volt „gazdáit" is a vérpadra küldi. Utána néhány nappal letartóztatják. Pere több mint hetven napig tartott. A közvélemény most ismeri meg a „rémuralom" borzalmait.

Fouquier nem hagyja magát. Azzal védekezik, hogy „parancsot teljesitett". Hogy mindent Robespierre, Saint-Just és társaik rendeltek el. Arra hivatkozik, hogy csak a „törvényt" hajtotta végre. Iratcsomókat tanulmányoz és tanukat idézett meg. Pere — tanulságos volt. Felvonulnak ellene, akik „véletlenül" megmenekültek a kivégzéstől. Igy a fiu, aki helyett az apát (azonos névvel) végeztek ki. Találnak „névtelen" elitéltet. (Ezt a közvádló „sietséggel" — magyarázza). Védekezését arra épiti, hogy Danton haláláért, most „bosszuból" varrnak mindent az ő nyakába. Birái hagyják védekezni. A korabeli lapok megirják, hogy „bezzeg vele nem percek alatt végeznek, ahogy ő tette áldozataival". A tárgyalások során rendkivül szemfüles, éleseszü. Itéletét többször elhalasztják, de végül ő is a „Ledöntött trón"-ról elnevezett kapunál fölállitott vérpadra lép. A kortársak szerint: bátran halt meg.

„Titka" azonban ma is kisért. Vérszomjas fenevad volt-e, vagy pedig korlátolt hivatalnok?

Fouquier „pedáns bürokrata" volt — és nagy családról, hét gyermekről kellett gondoskodnia. Ezzel is védekezett, hogy a „kenyerét féltette". Birái szemébe vágták, hogy „emberség", „megbocsátás", „könyörület" — teljesen hiányoztak a szótárából.

Huszár Béla

Vadásztörténetek képekben

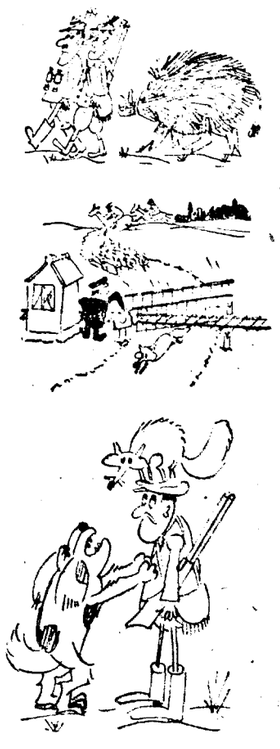

AZ OLVASÁS MŰVÉSZETE

Napjainkban, amikor az információk özöne árad az emberre, amikor a rádió, a televizió, a film, a magnó szinte minden szabadidőnket lefoglalja és „házhoz szállitja" a kulturát, felmerül a kérdés: van-e értelme annak, hogy az ember olvasással töltse idejét? Vajon a technika kiszoritotta volna máris az egyik legrégibb kultureszközt, a könyvet?

A könyvnyomtatás feltalálása óta eltelt fél évezrednyi idő igazolta a könyv létjogosultságát. A világszerte évenként megrendezett könyvvásárok nem csorbitják az irott szó, a könyv becsületét, sőt! Az UNESCO felmérése szerint évente sokezer mü jelenik meg a legkülönbözőbb nyelveken, nem is számitva a lapokat, folyóiratokat, tájékoztatókat, katalógusokat és egyéb kiadványokat.

Mit kezdjünk ezzel a rengeteg nyomtatott betüvel?

Érthető, hogy egyre több pszichológust, szociológust, tudóst foglalkoztat a kérdés: hogyan lehetne „meggyorsitani" az olvasást? Számtalan rendszerrel próbálkoztak már, egyre-másra dolgozzák ki a gyorsolvasás különféle módszereit.

A vitatott kérdést általában két szempontból vizsgálják: az un. magában-olvasás és a hangosan-olvasás szempontjából.

Kétségtelen, hogy a magában-olvasás (hangtalan olvasás) időmegtakaritást jelent. Sokan azért nem vesznek könyvet a kezükbe, mert „untatja" őket, nincs türelmük olvasni. A megoldás: a gyorsabb olvasás. Ezt a készséget gyakorlás utján szinte hihetetlen magas szintre lehet fejlődni. Az egy perc időegység alatt elolvasott szöveget másnap, harmadnap megismételve, rájövünk, hogy egyre hamarabb végzünk vele. Ezután növelni lehet a szöveg terjedelmét. A következő ajánlott lépés az, amikor lemérjük, hogy mennyi idő alatt olvasunk el például 30 sornyi ismert szöveget és aztán ugyanannyit ismeretlenből. Ha a két szöveggel ugyanannyi idő alatt végzünk, már jó uton vagyunk. Ettől kezdve mindig uj szöveg olvasásával folytatjuk az olvasás gyorsitását. A következő fázisban pedig már a gondolat sebességgel vethetjük össze olvasástechnikánkat. Bár a gondolat utólérhetetlenül gyorsan száll, mégis „támpontul" szolgálhat az olvasás gyorsitásának felmérésére. Ezért ajánlják, hogy például egy kivülről ismert verset, vagy prózai szövegrészletet gondolatban mondjunk el, majd ugyanannyi szótagszámu szöveget olvassunk el, ugyancsak gondolatban (nem hangosan). Például Arany János Toldi cimü elbeszélőkölteményének Előhang-ja egyenként 96 szótagból álló két szakasza közül az elsőt „mondjuk" el gondolatban, majd mérjük le mennyi idő alatt tudjuk gondolatban „elolvasni" a második szakaszt.

De kevésbé komplikált gyakorló eljárásokat is ajánlanak a gyorsolvasás technikájának elsajátitására. Olvassuk el a mozifeliratokat az utolsó betüig, de akár a plakátok, hirdetések olvasásakor is végezhetünk ilyenszerü gyakorlatokat. A módszer egy másik változata, ha diapozitivra irott szöveget olvastatunk s ezt különböző ideig láttatjuk — a készség alakulása függvényében —, s az ingert fokozatosan rövidebb időre csökkentjük. Itt most nem szólunk a különféle elektronikus számitógépekkel végzett gyakorlásokról, ugyanis ezek használata egyelőre még kisérleti célokat szolgál.

A kialakult gyorsolvasási reflexek megszilárditása óriási jelentőségü a tanulás szempontjából. Az aki gyorsan olvas, az gyorsan is tanul. Tehát — ha más vonatkozásban nem is lenne hasznositható a gyorsolvasás — már maga ez a tény is óriási jelentőségü.

A másik vitatott kérdés az olvasás (értsd felolvasás) müvészi formájára vonatkozik. Mindenki szivesen hallgatja azoknak a felolvasását, akik értelmesen és kifejezően szólaltatják meg a holt betüt. Akadnak, akik maguk is szeretnének úgy olvasni, de nem tudják hogy kezdjenek munkához, mit tegyenek. Ezeknek a kedvéért ismerkedjünk meg a müvészi olvasás néhány mühelytitkával és fortélyával.

Legfontosabb, hogy szöveghűen olvassunk. Figyelmesen, összeszedetten kell olvasni, mert a félreolvasás nevetséges félreértésekre vezet, sőt értelmetlenné teszi a szöveget. De érthetetlen lehet az olvasás például azért, mert az illető halkan, „hallhatatlanul" ejti ki a szavakat. Értelmesen csak akkor olvashatunk, ha a szöveg minden sora, valamennyi mondata értelmünkig hatolt. A szünettartás is elárulja, mennyire értette meg az olvasó a szöveget. Kifejező olvasásra akkor leszünk képesek, ha a szöveg átélésével is törődünk. Ha beleéljük magunkat az olvasottakba, akkor tudjuk majd éreztetni egy-egy felkiáltás fájdalmát, a kérdések kétségbeesettségét, a táj zordságát vagy lenyügöző szépségét. A szövegtől, az előzményektől, a cselekménytől és szereplőktől függően, más-más szinezettel olvasunk egy kérdő —, felszólító-, felkiáltó- vagy kijelentő mondatot. Hátha még az irásjeleket is figyelembe vesszük!

De ne szaporitsuk a szót! Napjaink követelménye, hogy minél gyorsabban olvassunk a magunk hasznára, és minél kifejezőbben a saját és mások gyönyörüségére.

N. L.

NEMZETKÖZI ÉLET

Az ENSZ-közgyűlés munkálatai

— A román küldöttek felszólalásai —

NEW YORK. (Agerpres). droaie. az Agerpres tudósítója jelenti:

Szerda délután az ENSZ-közgyűlés ünnepi gyűlést tartott a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet megalakulásának 50. évfordulója alkalmából. A gyűlést U Thant ENSZ-főtitkár nyitotta meg, s méltatta a szervezet érdemeit, s egyre növekvő szerepét a nemzetközi kooperálás fejlesztésében és szilárditásában. A főtitkár gratulált a szervezetnek a Nobel-békedíjhoz.

David Morse, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet vezérigazgatója vázolta a szervezet tevékenységét, s behatóan foglalkozott a soron lévő feladatokkal, hangsulyozva, hogy a gazdasági és társadalmi fejlődés korunk fő követelménye.

Mihai Levente professzor, román küldött felszólalásában hangoztatta, hogy meggyőződése szerint a szervezet a szakmai és a munkaviszonyokra nagy kihatással lévő programok megvalósitása során bebizonyitott képességei révén értékesen hozzájárulhat az Egyesült Nemzetek céljainak megvalósításához, az egész világ haladásához.

M. Levente befejezésül hangsulyozta, Románia, minthogy meggyőződése szerint az ember sokoldalu képzése és erőforrásainak ésszerü kihasználása döntő módon befolyásolja a társadalmi jólétet, részt vesz a szervezet tevékenységében és támogatja erőfeszitéseit, hogy ezzel is hozzájáruljon az államoknak a bizalmon és a megértésen alapuló együttműködéséhez.

★

NEW YORK. — C. Alexandroaie, az Agerpres tudósitója közli:

Az ENSZ-közgyülés ötös számu bizottsága most vitatja meg a járulékok bizottságának jelentését. Ez a bizottság ajánlja minden tagállam hozzájárulását az ENSZ költségvetés finanszirozásához.

A vitában Dragoş Şerbănescu román küldött hangsulyozta, hogy olyan körülmények között, amikor a járulék-kvóta megszabott határok között mozog, sok fejlődésben lévő ország járuléka rendszeresen növekszik. Ugy véljük — mondotta a román küldött —, hogy a kérdés sokrétüsége ellenére meg lehet találni a módot arra, hogy csökkenjen a fejlődésben lévő országok pénzügyi hozzájárulása és hogy vegyék figyelembe minden ország reális fizetőképességének elvét. Minthogy jövőre kidolgozzák az 1971—1973-as járulékok kvótáját, szükségesnek tartjuk a járulékbizottság figyelmébe ajánlani hogy a jelenlegi költségvetési időszakban tehermentesitsék a csökkentett fizetőképességü országokat.

★

EGYESÜLT NEMZETEK. (Agerpres).

Dánia, Finnország, Izland, Norvégia és Svédország állandó ENSZ-képviselői szerdán összejövetelt tartottak New Yorkban, s közölték, hogy az északi államcsoport Edvard Hambro nagykövetet, Norvégia állandó ENSZ-képviselőjét javasolja az ENSZ-közgyülés jövő évi 25. ülésszakának elnökévé.

Döntésükről jegyzékben értesitették az ENSZ többi tagállamait.

Ion Gheorghe Maurernek, Románia Szocialista Köztársaság Minisztertanácsa elnökének meghivására 1969 november első felében hivatalos látogatást tesz Romániában Alfred Raoul parancsnok, Kongó Köztársaság (Brazzaville) miniszterelnöke.

★

Csütörtökön Prágában összeült A Béke és a Szocializmus kérdései cimü folyóirat szerkesztőtanácsa. A CSKP KB nevében V. Bilak, a CSKP KB titkára üdvözölte a részvevőket.

A szerkesztőtanács munkáján 56 kommunista és munkáspárt küldöttsége vesz részt. A Román Kommunista Pártot képviselő küldöttséget Dumitru Popescu, az RKP KB Végrehajtó Bizottságának tagja, a KB titkára vezeti.

BERLIN. — Şt. Deju, az Agerpres tudósitója jelenti:

Nicolae Bălcescu születésének 150. évfordulója alkalmából az UNESCO Nemzeti Bizottsága és a Tudományos Akadémia ünnepi gyülést szervezett a berlini Német Tudományos Akadémián.

Az ünnepi gyülésen részt vett dr. Klare Hermann, a Tudományos Akadémia elnöke, R. Rienacker professzor, a nemzeti UNESCO-bizottság elnöke, akadémikusok. Ott volt Nicolae Ghenea, Románia Szocialista Köztársaság nagykövete a Német DK-ban.

A nagy román forradalmár, Nicolae Bălcescu életét és munkásságát dr. Bahner akadémikus ismertette.

★

Omar Seno Adji, Indonézia ideiglenes külügyminisztere fogadta M. Alexiet, Románia Szocialista Köztársaság dzsakartai nagykövetét, aki rövidesen bemutatja megbizó levelét. A két államférfi között szivélyes beszélgetés folyt.

Megkezdődött az Interparlamentáris Unió 57. konferenciája

DELHI. (Agerpres).

Az indiai fővárosban csütörtökön megkezdődött az Interparlamentáris Unió 57. konferenciája. 800 küldött vesz részt 69 országból. A román interparlamentáris csoport küldöttségének tagjai: Tudor Drăganu képviselő, a csoport alelnöke, Ilie Rădulescu és Ion Mărgineanu képviselők, a csoport titkárai. Megnyitó beszédet Venkata Giri, India elnöke mondott. A november 7-ig tartó konferencia napirendjén olyan kérdések szerepelnek, mint a kis- és közepes államok szerepe a világbéke megvédésében, a leszerelés, a gazdaságfejlesztés stb.

A konferencia megnyitása előtt az EAK küldöttsége közölte, hogy nem vesz részt a konferencián, mert nem ért egyet azzal, ahogyan André de Blonay-nek (Svájc), az Interparlamentáris Unió főtitkárának jelentése vázolja a közel-keleti helyzetet.

Előadást hallgatnak a bolgár diákok a szófiai Állami Egyetem aulájában.

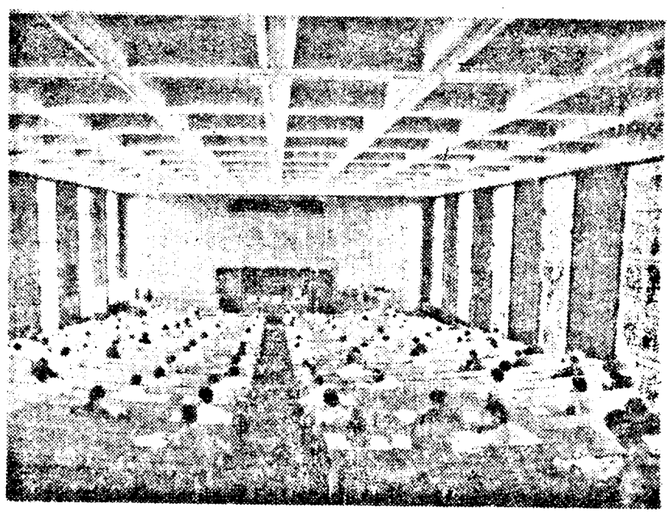

Közel-Kelet

A libanoni válság fejleményei

KAIRÓ. (Agerpres).

A libanoni küldöttség tagjai és az egyiptomi hivatalos személyek közötti kairói tárgyalások eredményeként elvi megegyezés jött létre a libanoni válság megoldási módozataival kapcsolatban — közli a MEN, Hassan Sabry Kholynak, Nasszer elnök személyes képviselőjének nyilatkozata alapján.

Az Egyesült Arad Köztársaság hivatalosan bejelentette, hogy elfogadja a libanoni hatóságok és a palesztinai kommandók közötti konfliktusban a közvetitő szerepet, amelyre Charles Helou elnök, a libanoni államfő kérte fel.

A közvetitő szerepet elvállalva az Egyesült Arab Köztársaság Libanonnal egyetértésben felhivást intézett a konfliktusban résztvevő másik félhez, a palesztinai felszabaditási szervezethez, s felkérte, küldje el az egyiptomi fővárosba képviselőit, hogy a libanoni küldöttség tagjaival együtt részt vegyenek a nézeteltérés megoldását célzó tárgyalásokon.

★

AMMAN. (Agerpres).

Amint a Reuter az El Fatah szervezet szóvivőjének nyilatkozatára hivatkozva közli, a palesztinai kommandóerők elfogadják Youssef Shmeit tábornoknak, a libanoni hadsereg vezérkari főnökének azt a javaslatát, hogy 24 órára függesszék fel az összes libanoni hadműveleteket.

★

BEIRUT. (Agerpres).

A libanoni hadsereg szóvivője megcáfolta azt a hirt, hogy Youssef Shmeit tábornok 24 órás fegyverszünetet ajánlott fel a palesztinai gerilla-erőknek — jelenti a France Presse.

A hirügynökség egyben megjegyzi, hogy jelenleg az országban kezd helyreállni a nyugalom. Hivatalos források arról számolnak be, hogy Beirutban ismét részlegesen felfüggesztették a mult héten elrendelt kijárási tilalmat.

A libanoni csapatok és a palesztinai gerilla-erők között nem került sor ujabb összecsapásokra.

Rosszabbodott a helyzet Tunéziában

TUNISZ. (Agerpres).

A hirügynökségek jelentése szerint szerdán szünet nélkül folytatódtak az esőzések Tunézia egész területén. Emiatt tovább rosszabbodott a helyzet az árvizsujtotta vidékeken. Több várost teljesen elszigetelt az árviz. Hozzávetőleges becslések szerint az anyagi kár több tizmillió frankot tesz ki. A halálos áldozatok száma már meghaladja az 500-at. Az áradások által tönkretett országutakon és vasutvonalakon megkezdődtek a helyreállitási munkálatok. A hatóságok véleménye szerint több, mint három évre lesz szükség a katasztrófális áradások következményeinek kiküszöbölésére.

Prága

A budapesti Nyilatkozatot aláírt szocialista országok külügyminisztereinek tanácskozása

PRÁGA. — E. Ionescu, az Agerpres tudósitója jelenti:

Csütörtökön Prágában megkezdődött a budapesti Nyilatkozatot aláirt, a Varsói Szerződésben részt vevő szocialista országok — Bulgária NK, Csehszlovák SZK, Német DK, Lengyel NK, Románia Szocialista Köztársaság, Magyar NK, Szovjetunió — külügyminisztereinek tanácskozása. A tanácskozáson az európai biztonsági értekezlet előkészitésével kapcsolatos kérdésekkel foglalkoznak.

A délelőtti ülést J. Marko, a Csehszlovák SZK külügyminisztere vezette, a délutánit I. Basev, Bulgária NK külügyminisztere.

A tanácskozás folytatja munkáját.

★

J. Marko, a Csehszlovák SZK külügyminisztere fogadást adott a tanácskozáson részt vevő külügyminiszterek és küldöttségi tagok tiszteletére.

Részt vett O. Cernik, a csehszlovák kormány elnöke, V. Bilak, az Elnökség tagja, a CSKP KB titkára, D. Hanes, a Csehszlovák Szövetségi Gyülés elnöke, J. Kempny, a cseh kormány elnöke és más csehszlovák hivatalos személyek, valamint a tanácskozáson részt vevő országok Prágában akkreditált diplomáciai testületének számos tagja.

A párizsi Vietnam-értekezlet

Csütörtökön, a párizsi négyes Vietnam-értekezlet 40. ülésén Henry Cabot Lodge, az amerikai küldöttség vezetője javasolta, hogy november 4-én tartsanak szükkörü titkos ülést, s ezen a fődelegátusokon kivül legfeljebb három tanácsos vegyen részt. Cabot Lodge nem közölte, hogy mi lenne az ülés témája és milyen célt szolgálna.

Xuan Thuy, Vietnam Demokratikus Köztársaság küldöttségének vezetője elfogadhatatlannak minősitette és visszautasitotta a javaslatot, akárcsak az előző, titkos ülésekre vonatkozó amerikai javaslatokat. Xuan Thuy ugyanakkor több kérdést tett fel az amerikai fődelegátusnak a Nixon elnök javasolta nyolcpontos programmal kapcsolatban.

Nguyen Thi Binh, Dél-Vietnam Köztársasága ideiglenes forradalmi kormányának a fődelegátusa is visszautasitotta Cabot Lodge javaslatát, s kijelentette, hogy az az USA kisérlete a saigoni rezsim legalizálására. A felszólaló rámutatott, hogy az amerikai küldöttség nem volt hajlandó pozitiv választ adni a dél-vietnami ideiglenes forradalmi kormány javaslatára a dél-vietnami helyzet méltányos rendezését illetően. Amint mondotta, e javaslat egyik lényeges pontja az amerikai csapatok visszavonása és a dél-vietnami nép önrendelkezési jogának garantálása. Nguyen Thi Binh befejezésül rámutatott, hogy ha az USA hajlandó azonnal, teljesen és feltétel nélkül visszavonni a saját és a szövetségesei csapatait, az ideiglenes forradalmi kormány kész nyomban közvetlen tárgyalásokat kezdeni az amerikai kormánnyal e csapatok visszavonásának kérdéséről.

Franco átalakította kormányát

MADRID.

Franco tábornok, spanyol államfő szerda este átalakitotta kormányát. A tizennyolc miniszteri tárcából tizennégy gazdát cserélt. Politikai megfigyelők szerint az uj kormány „utódkabinet", tekintettel arra, hogy Juan Carlos de Bourbont nemrég Spanyolország leendő királyává jelölték. Ennek ellenére Franco tábornok nem szándékszik visszavonulni, s igy továbbra is ő az államfő. Az uj kormány csütörtökön letette a hivatali esküt.

Franco 30 éves diktaturája alatt kilencszer alakitották át a kormányt, de a mostani kabinetváltozás figyelemre méltó. Először fordult elő, hogy a miniszteri tisztségek többségét az Opus Dei katolikus szervezet képviselőinek vagy szimpatizánsainak, vagy pedig katolikus technokratáknak adták. A Falangenak — Spanyolország egyedüli hivatalosan elismert politikai pártjának, amelyre a Franco-rendszer hosszu évekig támaszkodott — csak két, viszonylag jelentéktelen tárcát juttattak. Az is említésre méltó, hogy a falangista Fernando Maria Castiella helyébe a külügyminisztérium élére Gregorio Lopez Bravot, az ismert diplomatát nevezték ki. Hasonló változások történtek más minisztériumokban is. A kormány alelnöki tisztségét és az elnökségi államtitkári tisztséget továbbra is a szintén technokratának tekintett Luis Carrero Blanco tengernagy tölti be.

Az 1928-ban alapitott Opus Dei vallási szervezetnek számit, de az utóbbi időben cselekvően kiveszi részét a politikai életből. A szervezetben vannak olyanok, akik birálják a rezsimet (egyeseket el is itéltek), s olyanok is, akik közel állnak az államfőhöz. Ez utóbbiak, akiknek befolyása a kormányban szüntelenül növekedett, „európaiabb", nyugatbarát politika hivei. Megfigyelők ugy vélik, hogy a változások megkönnyitik Spanyolország felvételét a Közös Piacba, s hogy az uj kormány „rugalmasabb" álláspontra helyezkedik a spanyol területen lévő amerikai támaszpontok kérdésében.

A Falange alkonya már régebben megkezdődött. Hanyatlása a jelek szerint kiteljesedik, miután egy része ellenzi a monarhia helyreállitását és Juan Carlos de Bourbon leendő királyságát. Szerdán a rendőrség durván megtorolta a falangisták tüntetését.

Röviden

MOSZKVA.

Közleményt adtak ki Moszkvában a Szovjet Békevédelmi Bizottság és a Francia Békemozgalom képviselőinek megbeszéléseiről. Amint a közlemény rámutat, a felek szerint a tartós európai békéhez el kell ismerni a jelenlegi határokat, a Német Demokratikus Köztársaságot szuverén államként, meg kell teremteni a kollektiv európai biztonsági rendszert és egyidejüleg fel kell oszlatni a katonai tömböket (NATO-t és a Varsói Szerződést). A felek támogatják az európai biztonsági és együttműködési konferencia előkészitését.

NEW YORK.

New Yorkban közzétett ENSZ-jelentés hangsulyozza, hogy „a legkörültekintőbb prognozis szerint" a földkerekség lakossága 2000-ben eléri a 6 130 000 000 főt. 1967-ben 3 420 000 000 ember élt a földön. A dokumentum rámutat, hogy 1970-től kezdve a természetes szaporulat évi 2—2,1 százalékos lesz, tehát a világ lakossága 1985-ben már eléri a mintegy 5 milliárd főt.

BELGRÁD.

Amint a Tanjug hirügynökség jelenti, Joszip Broz Tito, Jugoszlávia SZSZK elnöke november 5 és 9 között hivatalos látogatást tesz Algériában, Houari Boumediennenek, az Algériai Népi és Demokratikus Köztársaság forradalmi nemzeti tanácsa elnökének meghivására.

LAGOS.

Az utóbbi időben több diplomáciai lépés történik a több mint 20 hónapja tartó nigériai—biafrai konfliktus megoldásáért. Az Associated Press szerint Odumegwu Ojukwu kijelentette, minden előzetes feltétel nélkül hajlandó tárgyalni a lagosi komány képviselőivel. A háboru egyre sulyosabb, az áldozatok száma, főként a biafrai polgári lakosság körében meghaladja a 2 milliót.

Yakubu Gowon tábornok, szövetségi államfő a napokban ellátogatott a két szomszédos Kongóba és Kamerunba, hogy ismertesse álláspontját a konfliktus békés megoldási lehetőségeit illetően.

BRAZZAVILLE.

A brazzaville-i törvényszék meghozta itéletét annak a 15 személynek a bünperében, akiket azzal vádoltak, hogy júniusban összeesküvést szőttek a jelenlegi kormány megbuktatására és Massamba Debat volt köztársasági elnök ujbóli uralomra juttatására. Pierre Fouetit, a fővádlottat 20 évi kényszermunkára, a többi 14 összeesküvőt pedig különböző időtartamu börtönbüntetésre itéltek.

Az ANZUS, a SEATO, az ASPAC harcban a realitással

Kezdenek mutatkozni a délkelet-ázsiai katonai tömbök szuvasodásának reális arányai, s a mozgatói meghuzták a vészharangot. Igyekeznek megtalálni a módját a Délkelet-Ázsiában létrehozott stratégiai építmény fenntartására, miután egyre világosabbá válik, hogy az első délkelet-ázsiai háboru utáni katonai paktum, az ANZUS létrehozása óta nemcsak közel két évtized telt el, hanem olyan események is történtek, amelyeket nem lehet figyelmen kivül hagyni.

Sokrétü tényezők idézték elő az ANZUS (Háromhatalmi Biztonsági Szerződés), a SEATO (Délkelet-Ázsiai Szerződés Szervezete) és az ASPAC (Ázsiai és Csendes-óceáni Tanács) szétesési folyamatát. Válságuk háttere az a korszak, amelyben az enyhülés irányában kifejtett erőfeszitések, a nemzeti érdekeknek a politikai és gazdasági csoportosulásokkal szembeni elsőbbsége egyre nyilvánvalóbb. A nemzetközi életben érvényesülő mélyreható politikai tendenciák arra késztetik az összes kontinensek országait — sokkal inkább, mint bármikor —, hogy ujra felmérjék a nemzeti értékeket, mélyen megfontolják külpolitikai irányvonalukat a világban rájuk háruló szerep meghatározása érdekében. Ebben a világméretü lázas keresésben olyan országok, mint Ausztrália és Uj-Zeland kezdik ujra felfedezni önmagukat, rácáfolva sokat emlegetett elszigeteltségükre és arra a véleményre, hogy a két ország Anglia és az USA érdekeinek előretolt hidfője lenne.

Az amerikai diplomácia által a második világháboru után Ázsiában és a Csendes-óceán térségében összetákolt katonai tömbökben mutatkozó széthuzás igazi katalizátora a vietnami háboru, jobban mondva annak a szándéknak a kudarca, hogy erőszakkal a vietnami népre kényszeritsenek számára nem kivánatos társadalmi rendszert. Ausztrália, a Fülöp-szigetek, Uj-Zeland, Thaiföld, vagyis azok az országok, amelyek az amerikai nyomásnak engedve csapatokat küldtek Dél-Vietnamba, alaposan megsinylik katonai kötelezettségeiket, amelyek számottevően megterhelték költségvetésüket és csillapithatatlan tiltakozásra gerjesztették a lakosságot.

A délkelet-ázsiai helyzet ujraértékelésének egy másik inditéka: Angliának az az elhatározása, hogy 1971-ig visszavonja a Szueztől keletre állomásozó csapatait.

A politikai pezsgés ilyen körülményei között feltartóztathatatlan erővel sulyosbodtak a katonai tömbökbeli ellentétek. A minden izében recsegő-ropogó ANZUS esetével a washingtoni, canberrai és wellingtoni stratégák kevesebbet foglalkoznak, mert a paktum bénulását már rég előre látták. A mindössze három országot (USA, Ausztrália és Uj-Zeland) tömörítő ANZUS bajait elhomályositja a SEATO-nak, annak a szervezetnek a válsága, amelyet az ANZUS vázára épitettek fel, és amelyhez az amerikai diplomácia vérmes reményeket füzött. De 15 évvel megalakitása után a beléhelyezett remények alaposan megrendültek. A Washington Post amerikai lap megállapitja, hogy a SEATO-tagállamok legutóbbi bangkoki értekezletén elhangzott, a paktumot dicsérő beszédek „lényegében gyászbeszédek voltak egy olyan szövetségről, amelynek földi maradványait szép csendben már rég el kellett volna temetni". Ez idő szerint Franciaország részvétele a SEATO-ban egész egyszerüen csak szimbolikus, mivel gyakorlatilag már rég nem vett részt a paktum semmilyen tevékenységében. Pakisztán, a három ázsiai tagállam egyike szemmel láthatóan eltávolodott a SEATO-tól, s már csak megfigyelővel képviselteti magát a blokk összejövetelein. A paktum jövője szempontjából egyáltalán nem kecsegtető azoknak a tagoknak az ingadozása, amelyek eddig feltétlen hüséggel szolgálták a SEATO-t. „Felül kell vizsgálni az USA-val való katonai szövetséget" — irja a Canberra Times ausztráliai lap, s hangsulyozza, hogy „az ausztráliai nép tudni akarja és joga van tudni, merre tart országa". Ugyanakkor Carlos Romulo fülöp-szigeti külügyminiszter közölte, hogy országa „birálati szemszögből vizsgálja meg az USA-val kötött szerződéseket és egyezményeket, különösen a Fülöp-szigetek területén lévő katonai támaszpontokra vonatkozókat". Thanat Khoman thaiföldi külügyminiszter pedig „fikciónak" minősitette a SEATO-t, minthogy képtelen volt legalább egy fontos határozatot hozni és ezzel igazolni megalakitásának eredeti céljait.

Enyhiteni próbálva a délkelet-ázsiai katonai tömbök „harmóniaválságát", amelynek okozója a tömbök célkitüzései és a korunk realitásai közötti ellentét, az illető paktumok istápolói e katonai tömbök esetleges felülvizsgálásáról beszélnek. A „reformátorok", akik lázasan kutatják a katonai tömbök életben maradásának esélyeit, most amikor egyre több tény szól e blokkok megszüntetése mellett, kénytelenek a legnagyobb körültekintéssel cselekedni, mert tudják, hogy bármilyen tulkapás ujabb sulyos ellentéteket idézne elő. Igy például a tagállamok többségének ellenállásába ütközik az a kisérlet, hogy a gazdasági célokkal létesitett Délkelet-ázsiai Nemzetek Egyesületét (ASEAN) hangsulyozottan katonai jellegüvé tegyék. Egyébként még az ANZUS-ban, a SEATO-ban, az ASPAC-ban is jelenleg a gazdasági kapcsolatok az egyedüli terület, amelyre a három paktum hivei épithetnek végzetes nézeteltérések kirobbanásának kockázata nélkül.

A dél-koreai fővárosban nemrég megpróbálták felvetni egy uj regionális katonai paktum (PATO) tervét. A kisérlet egyes országok (Japán, Ausztrália) ellenállásába ütközött.

A délkelet-ázsiai katonai tömbök felélénkitésével kisérletező stratégák azzal érvelnek, hogy a Szueztől keletre állomásozó brit csapatok visszavonulása nyomán hagyott „légüres teret" ki kell tölteni. De senki sem veszi komolyan ezt az érvet. Utóvégre az angolok távozása nem azt bizonyitja-e, hogy a mai világban időszerütlenné vált a katonai tömbök és támaszpontok politikája? Ha a brit tapasztalat nehezen felfogható Washingtonban, az USA vietnami odisszeája talán nyomósabb érv lehet.

SABINA BONDOC

Napi kommentár

Vörös Lobogó szerkesztősége: Republicii ut 81. szám. Telefon: 24-14, 16-92, 30-87, 35-69, 46-74. Kiadóhivatal: 28-34. Nyomda: 30-93, 20-77. Tip. I.P.B.A. 40 168